T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 130
KARAR NO : 2015 / 147
KARAR TR : 2.3.2015

ÖZET: Davalı Belediyenin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasında kullanılan elektrik tüketimine ilişkin faturaların ödenmediğinden bahisle, ödenmeyen fatura bedellerinin faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : G.El D.A.Ş.
Vekilleri : Av. B.A., Av. M.A. K.
Av.N. K., Av.F. D.
Davalı : Bayındır Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.A.A.

O L A Y : Davacı vekili, müvekkili Şirketin davalı Belediyenin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılması hizmetini, 1 Nisan 2003 tarihine kadar, 09 Kasım 1995 tarih ve 22458 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği, bu tarihten sonra ise EPDK Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yürüttüğünü; "Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği'nin, "Abone Grupları ve Tarifeler" ana başlıklı, "Abone Grupları" başlıklı 5.maddesi "G" bendinin, "Aydınlatma" başlığı altında, a-ibadethane aydınlatması, b-genel aydınlatma, c-karayolları aydınlatması bölümlerine ayrılmış olduğunu; Yönetmeliğin 5/G-b maddesinde "Genel Aydınlatma" "İl, ilçe, belde ve köylerdeki, cadde, sokak, ile kamuya ait ücretsiz girilen park ve bahçe gibi halka açık yerlerin aydınlatılmasıdır. Bu aydınlatmalarla ilgili elektrik enerjisine Ücretsiz ve Tarife Altı Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Genel aydınlatma projesi dışında yapılmış olan özel ve dekoratif amaçlı aydınlatmalar bu kapsama girmez ."hükmünü taşıdığını, bahse konu Yönetmelik hükmü gereğince Davalı ve aynı statüdeki diğer abonelere reel ölçüm yapılmaksızın, satın alınan enerjinin %3'ü karşılığının alınmış ve her yıl düzenlenen bilançolara yansıtılmış olduğunu;

Uygulama bu şekliyle devam ederken 08.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4736 sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'un 1.maddesi ile, " ……kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerine işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz." hükmünün vazedildiğini; bu düzenlemeden sonra ise Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 13. maddesi uyarınca alınan 112 sayı ve 21.03.2003 tarihli Enerji Piyasası Düzenleme Kurul kararıyla, Genel Aydınlatma tarife grupları içine alınarak ücretlendirmeye tabi tutulduğunu, böylelikle Davalıya ücretsiz ve tarife altı hükümlerin uygulanmasına son verildiğini;

Daha sonra ise 23.05.2002 tarih 24763 sayılı Resmi Gazetede Bakanlar Kurulunca alınan "Elektrik Abonesi Bazı Kişi ve Kuruluşların 08.01.2002 tarihli 4736 sayılı Kanunun 1.maddesinin 1.fıkrası hükmünden Muaf Tutulması ve Uygulama Esaslarının Düzenlenmesine İlişkin Ekli Karar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar"ın yayımlandığını, söz konusu kararın "İndirimli tarifeden yararlanacak kişi ve kurumlar" başlıklı 2. maddesinin f bendinde ibadethaneler ve genel aydınlatma yerlerinin (il, ilçe, belde ve köylerdeki cadde ve sokak ile kamuya ait ücretsiz girilen park ve bahçe gibi halka açık yerler) indirimli tarifeden faydalanacak birimler olarak karar altına alınmış bulunduğu; aynı Kararın 3. maddesinin f bendinde ise "2002 yılı içerisinde bu kararın 2. maddesinin (f) bendinde belirtilen abone gruplarına ilişkin ölçü sistemlerinin tesis edilmesini takiben, genel aydınlatma yerlerinin elektrik enerjisi yıllık giderleri belediye sınırları içerisinde ilgili belediye, belediye sınırları dışında ilgili il özel idare bütçesinden, ibadethanelerin elektrik enerjisi ise Diyanet İşleri Başkanlığının takip eden yıl bütçesine konacak ödenekten karşılanır."hükmünün yer aldığını, bu Bakanlar Kurulu Kararının idari davaya konu edildiğini, konu hakkında Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca karar verildiğini; bunun üzerine Müvekkilinin, Davalı Belediyenin sorumluluk sahasında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasını gerçekleştirdiği tesislere ölçü sistemi kurduğunu ve bu ölçü sisteminden geçen enerjiyi Davalı Belediyeye anılan mevzuat hükümleri gereği fatura ettiğini; davalıya tebliğ edilen 199 adet fatura karşılığı olan 1.11.2007 tarihi itibari ile gecikme cezası ve KDV dahil toplam 273.242,20 YTL'ye tekabül eden (asıl alacak 243.818,88 YTL) bedeli ödemekten davalı idarenin kaçındığını, Davalının faturaları, abone sözleşmesinin olmaması ve genel aydınlatma işleminin kamuya yönelik olması gerekçesiyle iade ettiğini, Müvekkilinin yaptığı işlemin Bakanlar Kurulu kararına ve diğer mevzuata dayandığını, müvekkilinin davalıyı sözleşme yapmaya davet etmesine rağmen davalının yanaşmadığını ifade ederek; davalarının kabulü ile, 273.242,20-YTL alacağın dava tarihinden itibaren işleyecek Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı %29 oranındaki reeskont faizi ve faizin KDV.si ile birlikte davalı Belediyeden tahsili istemiyle 1.11.2007 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

BAYINDIR ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 27.2.2008 gün ve E:2007/211, K:2008/34 sayı ile, dava

dilekçesinin geniş bir özetini yaptıktan sonra; davaya konu elektrik borcunun, sokak aydınlatmaları nedeniyle harcanan elektrik bedelinden kaynaklandığı; bu konudaki düzenlemenin, 4736 sayılı kanuna dayanılarak çıkarılan 4100 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı olduğu; davalı tarafin sorumluluğunun kaynağının anılan Bakanlar Kurulu kararı olduğunun anlaşılması karşısında, taraflar arasındaki uyuşmazlığın 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi hükmünce idari yargının görev alanına girdiği ve iş bu davanın idari yargı yerinde açılması gerektiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; temyiz istemi Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 9.10.2008 gün ve E:2008/10150, K:2008/11507 sayılı karırıyla reddedilerek karar onanmış; karar düzeltme istemi de aynı Dairenin, 11.5.2009 gün ve E:2009/4596, K:2009/6599 sayılı kararıyla reddedilmiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle, 23.6.2009 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 4. İdare Mahkemesi; 7.5.2010 tarih ve E:2009/1020, K:2010/634 sayı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Danıştay 10.Dairesi; 19.2.2014 gün ve E:2010/10027, K:2014/965 sayı ile, Uyuşmazlıkta, Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesi'nin idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle verdiği 27.2.2008 tarih ve E:2007/211 K:2008/34 sayılı görevsizlik kararı üzerine İzmir 4. İdare Mahkemesinde açılan bu davada da mahkemece, uyuşmazlığı çözmekle Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından, 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın görev yönünden reddine karar verilmiş olduğu; bu durumda, temyize konu İdare Mahkemesi kararının 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanuna aykırı bulunduğu gerekçesiyle; temyiz isteminin kabulü ile İzmir 4. İdare Mahkemesi'nin 7.5.2010 tarih ve E:2009/1020 K:2010/634 sayılı kararının bozulmasına, görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere dosyanın anılan mahkemeye gönderilmesine karar vermiştir.

İZMİR 4.İDARE MAHKEMESİ; 18.12.2014 gün ve E:2014/1052 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin iptal davalarını idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlamış, sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların da ancak sözleşmenin kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari bir sözleşme olması durumunda iptal davasına konu olabileceğini düzenlemiş olduğu; dava dosyasının incelenmesinden, davalı G.E.D.A.Ş. tarafından genel aydınlatma hizmeti nedeniyle Bayındır Belediyesi adına muhtelif son ödeme tarihli, toplam 199 adet fatura düzenlenerek tebliğ edildiği, faturaların iade edilmesi üzerine de, fatura içeriği 243.818,88.-TL tutarın, gecikme cezası ve gecikme cezasının K.D.V'si ile birlikte toplam 273.242,20.-TL alacak tutarının tahsili amacıyla bakılan davanın açıldığı, Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan dava sonucunda 27/02/2008 gün ve E:2007/211, K.2008/34 sayılı karar ile uyuşmazlığın görümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiğinin anlaşıldığı; bu durumda, davacı şirketin davalı idarenin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılması hizmetini yürütmesi karşılığı olan 273.242,20.-TL tutarındaki alacağının tahsili amacıyla açmış olduğu dava; davalı idarenin idari bir işleminin iptalini konu alan idari bir dava niteliğinde olmayıp özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken bir alacak davası olduğundan, davanın görüm ve çözümü adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyiş Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesinin 2007/211 esas sayılı dosyası Mahkemesinden temin edilerek görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇEUyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 2.3.2015 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı Bayındır Belediyesinin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasında kullanılan elektrik tüketimine ilişkin faturaların ödenmediğinden bahisle, ödenmeyen fatura bedellerinin faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2.maddesinde

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı

veremezler.

3. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya yaptığı işlemler idari yargı denetimi dışındadır" denilmiştir.

İdari dava türlerinden biri olan tam yargı davası, idari nitelikteki işlem ve eylemlerden kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan ve idarenin Kamu Hukuku kurallarına ilişkin sorumluğunu gündeme getirerek, doğan zararın tazminine veya hakkın geri verilmesine mahkûm edilmesi isteklerini konu edinen davalardır.

Dosyanın incelenmesinden; belediye ve mücavir alan sınırları içindeki cadde, sokak ve kamuya ait ücretsiz girilen halka açık yerlerin aydınlatılması hizmetinin, 08.01.2002 tarih, 4736 Sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un yürürlüğe girdiği tarihe kadar Davacı Kuruluş tarafından ölçüm yapılmaksızın karşılandığı, 4736 Sayılı Yasanın 1.maddesi uyarınca bu uygulamaya son verildiği, anılan Yasa ve 233 sayılı KHK'nin 35.maddesine dayanılarak çıkarılan Bakanlar Kurulu'nun 12.04.2002 tarihli 4100 Sayılı Kararının 2.maddesinin (f) bendi ile il, ilçe, belde ve köylerdeki genel aydınlatma yerlerinin indirimli tarifeden yararlanacak birimler kapsamına alındığı, aynı Kararın 3. maddesinin (f) bendinde, 2002 yılı içerisinde bu kararın 2. maddesinin f bendinde belirtilen abone gruplarına ilişkin ölçü sistemlerinin tesis edilmesini takiben, genel aydınlatma yerlerinin elektrik enerjisi yıllık giderlerinin belediye sınırları içerisinde ilgili belediye … bütçesinden … karşılanacağının belirtildiği; (Bakanlar Kurulu Kararının, belediyelere ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan davanın Danıştay10.Dairesinin -8.Daire ile yapılan müşterek Kurulunun- 5.7.2005 gün ve E:2002/4286, K:2005/3965 sayılı kararıyla reddedildiği, kararın İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından onandığı, karar düzeltme isteminin reddedildiği ve kesinleştiği), bunun üzerine Davacı Kurumun, 2007/3, 6, 7 dönemlere ilişkin cadde-sokak aydınlatmaları nedeniyle harcanan elektrik bedeli olarak düzenlediği 199 adet faturayı davalı Belediye Başkanlığına gönderdiği, Belediye Başkanlığının bu faturaları ödemeyip iade etmesi üzerine, Davacı Şirketçe faturalar konusu bedelin davalı Belediyeden tahsiline karar verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı; buna karşılık Davalı İdare tarafından, Belediyelere genel aydınlatma görevinin ancak yasalarla verilebileceği, yasa dışında başka kurumlarca görevlendirme yapılamayacağı, sokak aydınlatmasında direkler, direklerdeki elektrik tesisatının, belediyelerine ait olmayıp, Gediz A.Ş.'ne ait olduğu, bakım, onarım ve kurulup kaldırılmasının ilgili şirketin görev ve sorumluluğunda bulunduğu, yasal dayanağı olmadan abonelikten doğan hiç bir özel hukuk ilişkisi yokken aydınlatma bedelinin talep edilmesinin hukuken kabul edilemeyeceği belirtilerek davanın reddi gerektiğinin savunulduğu anlaşılmıştır.

Davacı G.E.D.A.Ş. ile Davalı Belediye arasında genel aydınlatmaya ilişkin abonman sözleşmesinin bulunmadığı, bedelin tahsili yolunda tesis edilen işlemin abonman sözleşmesine göre değil, 4736 sayılı Yasaya dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 2002/4100 sayılı karar dayanak alınarak tesis edildiği anlaşılmış ise de açılan davanın işlemin iptali değil alacak davası niteliğinde olduğu açıktır.

Öte yandan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasanın 1. maddesinde, bu Yasa kapsamında tahsil edilecek alacaklar sayılmak suretiyle belirlendiğinden, bu koşulları taşımayan alacakların takip ve tahsilinde, bu Yasa hükümlerinin uygulanması olanaklı değildir.

Bu durumda, dava konusu edilen alacağın idari bir dava niteliğinde olmadığı, özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken bir alacak davası niteliğinde olduğundan davanın, özel hukuk hükümleri çerçevesinde görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 4.İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesi'nin verdiği görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın görüm ve çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.2.2008 gün ve E:2007/211, K:2008/34 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 2.3.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT